

Daňový systém ČR

Daň je (doplňte definici) **zákonem (popřípadě i jinak) určená povinná platba do rozpočtu autority (např. státu), která je oprávněna ji vyhlásit.**

Jaké vznikají rozpory v souvislosti s daněmi:

- stát potřebuje **peníze** X občané, firmy chtějí **nízké daně**
- sociální únosnost daní
 - systém úlev, výjimek, příspěvků X náklady na vyplácení, hledání klíčků
- technická, ekonomická kritéria:
 - čím složitější daňový systém X více úředníků hlídajících vybírání = větší výdaje mzdy, kanceláře aj.

Poplatník - osoba z jejichž peněz se platí daň

Plátce - osoba, která má povinnost daň odvádět

Př: Kdo je kdo v níže uvedených příkladech:

1. Pan Novák je řemeslník a sám provozuje živnost.
 - a. poplatník - **pan Novák**
 - b. plátce - **pan Novák**
2. Firma pana Nováka zaměstnává pana Svobodu a paní Kaňkovou.
 - a. poplatník - **pan Svoboda a paní Kaňková**
 - b. plátce - **firma pana Nováka**

Základ daně - částka ke zdanění nebo část předmětu daně, ze které se po úpravách vypočítá daňová povinnost

Sazba daně - procentuálně vyjádřená část ze základu daně (např. u daně z příjmu) nebo absolutní částka (např. u spotřební daně)

Daň - zákonem (popřípadě i jinak) určená povinná platba do rozpočtu autority (např. státu), která je oprávněna ji vyhlásit

Daňové přiznání - je to akt občana či právnické osoby, kdy občan přiznává příjmy podléhající dani vyměřené státem a kde vyčíslí daň vůči státu (je to formulář, ve kterém se specifikuje výše daně, úlevy a slevy na daních,...)

Rozdělení daní: (uveď typ daně a stručně vysvětli)

PŘÍMÉ DANĚ: zákonem stanovená povinná platba státu, u které je možná přesná definice subjektu, který bude tuto daň platit

1. daň z příjmu fyzických či právnických osob
2. daň z nemovitostí
3. silniční daň - za vozidla používaná pro podnikání,...
4. darovací daň, dědická daň

NEPŘÍMÉ DANĚ: je to daň, kterou státu platí jiná osoba než ta, která je této dani podrobena a na kterou účinky daně dopadají

1. univerzální daň (např. DPH)
2. selektivní daň (např. spotřební daň)
3. ekologické daně

Příklady:

1. Spotřební daň u alkoholu:

Daň 322,50 Kč / 1 l čistého alkoholu

Jaká je spotřební daň z 0,5 l láhve 40% rumu? **64,50 Kč**

- Řekněme, že firma jednu takovou láhev vyrobila za 10 Kč.

Zisk by měla 2 Kč.

Jaká je výsledná cena láhve pokud započteme spotřební daň i DPH?

92,57 Kč

Kolik je odvedeno státu? **80,57 Kč**

pozn: DPH 21% se vypočítává z ceny (výrobek + spotřební daň).

2. Vypočítej kolik peněz člověk odvede státu na daních a poplatcích.

(základní mezikroky rozepiš)

- a. průměrná hrubá mzda 34 125 Kč
 - superhrubá mzda (základ pro výpočet daně) **45 700 Kč**
 - povinné odvody státu celkem činí: **2219+1535+4785 = 8 539 Kč**
- b. čistá mzda: **25 586 Kč**

Pro kontrolu můžeš použít mzdové kalkulačky na internetu.

- c. Do tabulky doplň části (výchozí hodnota je vypočtená čistá mzda):
 - Průměrný spotřební koš domácností:

typ útraty	podíl z čistého příjmu v %	typ daně	výsledná částka
bydlení+voda, energie	26,5	DPH 15% (pro zjednodušení nejsou brány poplatky)	1017 Kč
potraviny, nealko	17	DPH 15%	652 Kč
doprava	10	DPH 21% (nepočítáme dálniční známku)	537 Kč
nápoje a tabák	9,5	DPH 21% + spotřební	510 Kč

rekreace, kultura	9	DPH 15%	345 Kč
ostatní služby	7	DPH 21%	376 Kč
vybavení domácností	6	DPH 21%	322 Kč
stravování, ubytování	5,5	DPH 15%	211 Kč
oblečení, obuv	3	DPH 21%	161 Kč
pošta, telekomunikace	3	DPH 21%	161 Kč
zdraví	2,5	DPH 10%	64 Kč
vzdělání	1	DPH 10%	26 Kč
celkem	100	-	4382 Kč

3. Může člověk nějak snížit své daňové zatížení?

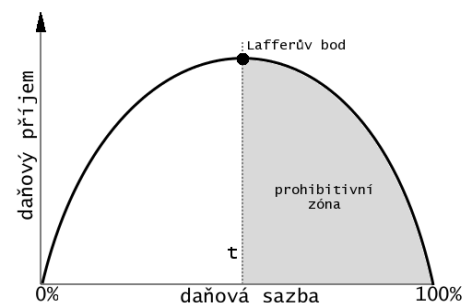
- a. pokud ano, uveď příklad. **ano lze, skrze tzv. odečitatelné položky (od základu daně si můžeme odečíst úroky z hypotéky, penzijní pojištění atd.) a daňové slevy (např. na poplatníka, na vyživované děti, na manželku/manžela, pro studenty,...)**

4. Co vyjadřuje Lafferova křivka? **zobrazuje hypotetickou závislost celkové sumy vybraných daní na míře zdanění**

- a. jak vypadá její průběh? **nejlépe to pochopíme na obrázku**

5. Co je tzv. "den daňové svobody"? **Je pomyslnou hranicí v kalendářním roce, která rozděluje rok do 2 období. V 1.**

období pomyslně vydělávají daňoví poplatníci na pokrytí výdajů vlády, vládních a veřejných institucí (jakoby celý příjem dávají na tyto účely). Toto období končí tzv. dnem daňové svobody, od tohoto dne vyděláváme „sami pro sebe“ a o vydělaných penězích rozhodujeme podle vlastního uvážení.

Lafferova křivka